

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/189615,Krakowskie-uroczystosci-w-84-rocznice-wybuchu-II-wojny-swiato-wej.html>
29.04.2024, 23:53

Krakowskie uroczystości w 84. rocznicę wybuchu II wojny światowej

1 września 2023 r., w 84. rocznicę wybuchu II wojny światowej, na cmentarzu Rakowickim w Krakowie odbyły się uroczystości ku czci ofiar niemieckiej agresji na Polskę, zorganizowane przez krakowski oddział IPN i wojewodę małopolskiego.

Przy pomniku Żołnierzy Września i Armii „Kraków” odczytano apel pamięci, a kompania Wojska Polskiego oddała salwę honorową. W swoim przemówieniu dyrektor Oddział IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał mówił o bohaterach, którzy stanęli w obronie ojczyzny we wrześniu 1939 r. i w następnych latach walczyli w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie oraz w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego w okupowanym kraju.

- Chcemy przypominać tych, którzy okazali wyjątkową siłę,

niezłomność i determinację. Takich ludzi jak kpt. Władysław Raginis. [...] Złożył on ślubowanie, że albo utrzyma swoje pozycje, albo żywy z nich nie zejdzie i po wyczerpaniu się amunicji, wydając rozkaz swoim żołnierzom do poddania się, sam rozerwał się granatem. [...] Gdy patrzymy na bohaterów z roku 1939 [...], żyjemy nadzieją, że gdyby przyszło nam lub naszym dzieciom, naszym wnukom znaleźć się w takiej sytuacji, znajdziemy w sobie choć cząstkę tej niezłomności, determinacji i odwagi, którą oni pokazali 84 lata temu – powiedział dr Musiał.

Uroczystości zakończyła msza święta w katedrze wawelskiej pod przewodnictwem metropolity krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego. W Eucharystii wzięły udział władze, służby mundurowe i środowiska patriotyczne. Instytut Pamięci Narodowej reprezentowała Cecylia Radoń, zastępca dyrektora Oddziału IPN w Krakowie.

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze

Msza święta w Katedrze

Msza święta w Katedrze

na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Msza święta w Katedrze na Wawelu. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

1939. Niemiecka agresja na Polskę

1 września 1939 niemiecka III Rzesza zaatakowała Polskę. O godz. 4.45 niemiecki pancernik szkolny „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Westerplatte - Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska, bronionej przez załogę (około 200 żołnierzy) pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Przez siedem dni Polacy bohatersko odpierali powtarzające się ataki niemieckie z morza, ziemi i powietrza.

Do historii przeszła także obrona Poczty Polskiej w Gdańsku. Polacy poddali się dopiero po południu, gdy budynek został podpalony. Miesiąc później zostali rozstrzelani przez Niemców.

1 września 1939 r. na Polskę napadła także sprzymierzona z Niemcami armia słowacka.

Jedną z pierwszych zaatakowanych miejscowości był Wieluń, zbombardowany przez Luftwaffe. Liczbę ofiar szacuje się na około 1200 cywilów. W pierwszych dniach września 1939 r. w wielu miejscach w Polsce doszło do masowych egzekucji cywilów. Zbrodnie te popełnili żołnierze Wehrmachtu. Zgodnie z rozkazami Adolfa Hitlera agresorzy dążyli nie tylko do odniesienia zwycięstwa militarnego, ale także do wyniszczenia ludności cywilnej. Gdy 17 września na wschodnie rubieże Rzeczypospolitej wkroczyła Armia Czerwona, rozbiór Polski został przesądzony.

Mimo że w wielu miejscach trwał bohaterski opór, 27 września z powodu dramatycznego położenia ludności cywilnej, pozbawionej żywności, prądu i bieżącej wody, zdecydowano o przerwaniu obrony Warszawy. Dwa dni później poddała się twierdza Modlin, a 2 października skapitulował Hel. Ostatnie strzały kampanii padły na Lubelszczyźnie, dokąd dotarli w końcu września oddziały Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” gen. Franciszka Kleeberga, maszerujące na pomoc Warszawie. 6 października 1939 r. po zaciętej bitwie z Niemcami pod Kockiem, z powodu wyczerpania amunicji, Polacy złożyli broń.

Już we wrześniu 1939 r. powstały pierwsze załężki niepodległościowej konspiracji. 27 września 1939 r. w oblężonej przez Niemców Warszawie gen. Michał Tokarzewski-Karaszewicz utworzył wraz z grupą oficerów WP Służbę Zwycięstwu Polski. 4 grudnia premier rządu RP na uchodźstwie gen. Władysław Sikorski powołał Związek Walki Zbrojnej. 14 lutego 1942 r. przekształcił go w Armię Krajową.